

УДК 373

DOI <https://doi.org/10.32782/klj-2024-6.09>

ПРАВОВІ АСПЕКТИ ВІДКРИТТЯ ПРИВАТНОГО ДИТЯЧОГО САДКА

Каленцова Даша Олександрівна

студентка 2 курсу 2 групи ОС «Бакалавр»,

спеціальності 081 «Право»

кафедра правознавство

Приватного вищого навчального закладу «Фінансово-правовий коледж»

ORCID ID: 0009-0006-1175-8126

Волинець Інна Павлівна,

доктор філософії в галузі права, старший дослідник,

викладач кафедри загальноюридичних дисциплін юридичного факультету

Приватного вищого навчального закладу «Фінансово-правовий коледж»

ORCID ID: 0000-0002-2029-2165

Сьогодні в Україні функціонує низка приватних дитячих садків, які надають якісні освітні послуги та слугують гідною альтернативою державним ЗДО, вступ до яких може видатись особливо складним для батьків через великі черги та додаткові вимоги. Враховуючи це, зростає попит на відкриття нових приватних дитячих садків, враховуючи їх популярність. Тому важливо було дослідити правові аспекти відкриття приватного дитячого садка. Це питання не є достатньо вивченим науковцями, тому необхідно було провести власне дослідження. Мета статті полягала у проведенні аналізу основних положень, що визначають правові аспекти створення дитячого садка. Насамперед, у статті наведено детальне визначення приватного дитячого садка, як закладу дошкільної освіти і виховання, що перебуває у приватній власності і належить до Всеукраїнської спілки приватних закладів України, у якому відбувається процес навчання і виховання дитини віком від 1,5 до 6 років включно. Розглянуто особливості статусу приватного дитячого садочку та важливі аспекти його функціонування. На відміну від державного приватного садка від відрізняється тим, що перебуває у приватній власності, а навчання і виховання дітей у такому садку відбувається на приватній основі. Визначено, що основними нормативно-правовими актами, що регулюють його функціонування і які мають бути враховані при його створенні, є Конституція України, Закон України «Про освіту», Закон України «Про дошкільну освіту» та Базовий компонент дошкільної освіти. Встановлено, що для створення приватного дитячого садка особа повинна мати статус фізичної особи-підприємця або мати зареєстровану юридичну особу – у будь-якому випадку основним видом діяльності має бути надання освітніх послуг. Окрім цього, необхідним є ліцензування освітньої діяльності приватного дитячого садка. Проаналізовано положення чинних нормативно-правових актів, які регулюють відповідні аспекти створення такої освітньої установи. Таким чином, саме ці правові умови є обов'язковими під час створення приватного дитячого садка. У інакшому випадку особа не має права надавати освітні послуги такого спрямування. Проведене дослідження дозволило визначити усі правові аспекти створення приватного ЗДО, які обов'язково мають бути дотримані.

Ключові слова: дошкільна освіта, приватний дитячий садок, освітня діяльність, ліцензування освітньої діяльності, ФОП, юридична особа.

Kalientsova Dasha, Volynets Inna. Aspects of opening a private kindergarten

Today, there are a number of private kindergartens in Ukraine that provide quality educational services and serve as a worthy alternative to state-run kindergartens, which can be particularly difficult for parents to enrol in due to long waiting lists and additional requirements. In view of this, there is a growing demand for new private kindergartens given their popularity. Therefore, it was important to investigate the legal aspects of opening a private kindergarten. This issue is not sufficiently studied by scholars, so it was necessary to conduct our own

research. The purpose of the article is to analyse the main provisions defining the legal aspects of establishing a kindergarten. First of all, the article provides a detailed definition of a private kindergarten as a privately owned institution of pre-school education and upbringing which belongs to the All-Ukrainian Union of Private Institutions of Ukraine and which provides education and upbringing of a child aged 1.5 to 6 years inclusive. The author examines the peculiarities of the status of a private kindergarten and important aspects of its functioning. Unlike a public kindergarten, a private kindergarten is distinguished by the fact that it is privately owned, and the education and upbringing of children in such a kindergarten is carried out on a private basis. It is determined that the main legal acts regulating its functioning and which should be taken into account when establishing it are the Constitution of Ukraine, the Law of Ukraine 'On Education', the Law of Ukraine 'On Preschool Education' and the Basic Component of Preschool Education. It is established that in order to establish a private kindergarten, a person must have the status of an individual entrepreneur or have a registered legal entity - in any case, the main activity must be the provision of educational services. In addition, licensing of educational activities of a private kindergarten is required. The author analyses the provisions of the current legal acts regulating the relevant aspects of establishing such an educational institution. Thus, these legal conditions are mandatory when establishing a private kindergarten. Otherwise, a person has no right to provide educational services of this kind. The study made it possible to identify all the legal aspects of establishing a private kindergarten which must be observed.

Key words: preschool education, private kindergarten, educational activity, licensing of educational activity, individual entrepreneur, legal entity.

Постановка проблеми. У зв'язку з запровадженням концепції Нової української школи за сучасних умов розвиток освіти характеризується приділенням особливої уваги вихованню та формуванню всебічно розвиненої особистості. Тому актуальним стає приділення особливої уваги вихованню та розвитку особистості у закладах дошкільної освіти. З огляду на це наразі створюються приватні заклади дошкільної освіти, які мають чимало переваг порівняно з державними. Вони більш інноваційні, мають краще матеріально-технічне забезпечення, мають невелику кількість дітей, завдяки чому існує можливість приділити увагу вихованню кожного дошкільника, тим самим забезпечивши його всебічний розвиток. Враховуючи складнощі з отриманням місця у державному дитячому садку, все більше батьків надають перевагу саме приватним закладам. У зв'язку з цим зростає попит на їх створення. Окрім цього, саме приватні дитячі садки мають змогу задовольнити потреби українців у таких освітніх послугах у тих районах великих міст, де створено чимало нових житлових комплексів, а державних ЗДО поки немає. Тому питання створення приватного дитячого садка стає все більш актуальним у наукових колах. Одним із найважливіших

питань є правове регулювання створення такого навчального закладу, адже саме правові аспекти викликають чимало проблем. Водночас, цій темі поки присвячено недостатньо наукових досліджень, тому важливим є проведення власної наукової розвідки, що дозволить виявити актуальні питання, пов'язані з правовими аспектами відкриття приватного дитячого садка в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наразі до питань діяльності та відкриття приватних дитячих садків звертається доволі небагато українських науковців. Так, особливості діяльності закладів дошкільної освіти в цілому у сучасних умовах соціальних змін дослідили М.Марусинець та Т.Палько, проте у науковій роботі цих авторів не було приділено окрему увагу саме приватним ЗДО [1]. Також важливо відмітити статтю Г.В.Беленької, яка у своєму дослідженні розглянула вплив ідей Нової української школи на зміст діяльності педагогів закладів дошкільної освіти, тим самим розкриваючи актуальні питання, пов'язані з діяльністю ЗДО в Україні, однак, окрему увагу приватним ЗДО також не приділено [2]. Особливості функціонування приватних закладів дошкільної освіти як альтернативи державним установам з освіт-

ньої підготовки дошкільників дослідили Р.Руденський та І.Жаркова. Ця стаття є однією з небагатьох, у якій були розглянуті актуальні аспекти функціонування приватних ЗДО в Україні [3]. Однак, якщо розглядати правові аспекти відкриття приватного дитячого садка та його діяльності в цілому, то це питання у наукових колах вивчене недостатньо.

Мета статті – проаналізувати основні положення, які визначають правові аспекти відкриття приватного дитячого садка в Україні.

Виклад основного матеріалу. На сьогодні приватні дитячі садки стають звичним типом ЗДО, тобто маючи доволі значну популярність, складаючи суттєву конкуренцію державним установам, які спрямовані на виховання та навчання дітей дошкільного віку.

Так, приватний дитячий садок є закладом дошкільного виховання, що перебуває у приватній власності і належить до Всеукраїнської спілки приватних закладів України, у якому відбувається процес навчання і виховання дитини віком від 1,5 до 6 років включно. Тобто, від державного дитячого садочку він відрізняється переважним чином лише тим, що перебуває у приватній власності, однак виконує такі ж функції, як і державний ЗДО. Окрім цього, на відміну від державного ЗДО, перебування дітей у такому закладі забезпечується на платній основі, тобто батьки мають сплачувати щомісячні внески, аби дитина й надалі продовжувала тут навчатись і розвиватись. Крім того, у приватному дитячому садочку так само реалізуються усі принципи виховання, навчання, догляду і оздоровлення дітей дошкільного віку, виконуються важливі завдання стосовно забезпечення їх фізичного, психічного, інтелектуального й творчого розвитку [4; 5].

Функціонування приватних дитячих садочків, як і в цілому ЗДО в Україні, регулюється наступними чинними нормативно-правовими актами:

– Конституцією України, яка визначає право людини на освіту [6];

– Законом України «Про освіту», що визначає основні аспекти здобуття освіти в Україні на усіх рівнях та деталізує важливі положення стосовно дошкільної освіти [7];

– Законом України «Про дошкільну освіту», у якому зазначається низка важливих положень стосовно в цілому функціонування ЗДО в Україні, у тому числі і приватних. Наприклад, у статті 14 зазначається, що вимоги стосовно зарахування, відрахування і переведення дошкільників до приватних ЗДО визначають їх засновники. Також визначаються особливості статусу приватного ЗДО як такого, що заснований на приватній власності. Відмічені особливості харчування дітей у таких ЗДО тощо [8].

Крім того, у Базовому компоненті дошкільної освіти (Державному стандарті дошкільної освіти) визначені в цілому мета та важливість дошкільної освіти в Україні, стандарти її забезпечення та реалізації як невід'ємного складника та першого рівня у системі освіти України, стартової платформи особистісного розвитку дитини [4]. З огляду на це, усі заклади дошкільної освіти, як приватні, так і державні, обов'язково мають враховувати у своїй діяльності положення чинного законодавства України, що регулює як функціонування дошкільної освіти в цілому, так і закладів дошкільної освіти будь-якої форми створення і власності.

З огляду на це перший аспект створення приватного закладу дошкільної освіти в Україні – це проведення детального аналізу правової основи для його відкриття згідно з чинними нормативно-правовими актами, які регулюють розвиток дошкільної освіти в Україні. Такі ЗДО є саме тими установами, які на приватній основі будуть реалізовувати усі положення цих нормативно-правових актів у даному контексті, а також мету дошкільної освіти стосовно формування особистості дитини. Тому врахування їх положень є обов'язковим.

Наступні важливі правові положення містяться у таких нормативно-правових актах – це [9]:

– Постанова Кабінету Міністрів України № 1187 від 30.12.2015 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти»;

– Положення про дошкільний навчальний заклад, затверджене Постановою Кабінету Міністрів України № 305 від 12.03.2003;

– Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності».

У цих нормативно-правових актах містяться положення, які стосуються переліку необхідних документів, які мають бути в особи, яка прийняла рішення щодо створення приватного дитячого садка. Окрім цього, зазначені вимоги стосовно ліцензування приватних закладів дошкільної освіти. Згідно з Законом України «Про дошкільну освіту», а саме – статтею 19: «Рада Міністрів Автономної Республіки Крим, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації, обласні, районні державні адміністрації та підпорядковані їм управління освіти, у сфері управління яких перебувають дошкільні навчальні заклади, органи місцевого самоврядування у системі дошкільної освіти, мають у межах своєї компетенції не тільки забезпечення реалізації державної політики в сфері дошкільної освіти на відповідній території, але й проводять ліцензування приватних дошкільних навчальних закладів, юридичних і фізичних осіб на право надання освітніх послуг». Тобто, приватні дитячі садки обов'язково мають отримати ліцензію, яка буде засвідчувати їх право здійснювати функціонування у відповідній сфері, а також їх відповідність обраному статусу. Тому ліцензування має здійснюватися відповідно до Постанови КМУ «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» та Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» [10; 11].

Також важливо визначити нормативні умови до приміщення, у якому буде створено дитячий садок, підготувати необхідні для відкриття документи, проаналізувати наявність необхідних матеріально-тех-

нічних і навчально-методичних ресурсів, педагогічних кадрів, дотримання вимог санітарно-епідеміологічного характеру до створення ЗДО. Якщо наявні усі основні умови, особа має отримати ліцензію на провадження освітньої діяльності. Документи, які вона має подати, зазначимо нижче:

– копії установчих документів юридичної особи, копії положення про структурний підрозділ юридичної особи чи фізичної особи-підприємця, основна діяльність яких – освітня;

– письмове зобов'язання щодо матеріально-технічного, кадрового та навчально-методичного забезпечення освітньої діяльності закладу дошкільної освіти;

– копії документів, що засвідчують рівень освіти та кваліфікації керівника закладу дошкільної освіти;

– опис документів, які подає фізична особа-підприємець чи структурний підрозділ юридичної особи.

Якщо приватний дитячий садок створює фізична особа-підприємець (далі – ФОП), вона має подати такі документи: копії сторінок паспорта з особистими даними, копії документів про рівень освіти і кваліфікації, копію довідки про реєстраційний номер облікової картки платника податків чи відповідної сторінки паспорта, медичну довідку необхідного зразка. Якщо ФОП самостійно надає освітні послуги за рівнем дошкільної освіти, необхідно мати відповідну фахову освіту та медичну довідку встановленого зразка. Якщо особа, яка подала усі необхідні документи, відповідає вимогам для створення приватного дитячого садка, вона отримує ліцензію, що засвідчує юридичні можливості для провадження відповідної діяльності.

З огляду на це для відкриття приватного дитячого садочку особа повинна мати статус зареєстрованої фізичної особи-підприємця (ФОП) або мати зареєстровану організацію у вигляді юридичної особи публічного чи приватного права, одним із підрозділів якої буде приватний дитячий садок. Відкриття ФОП має здійснюватися на основі Закону України «Про державну

реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань», а видом діяльності ФОП у такому випадку має бути саме освітня діяльність за обраним напрямком [12]. Відповідно до положень цього Закону також відбувається реєстрація юридичної особи та її структурних підрозділів. Тобто власник дитячого садочку повинен мати юридичне підтвердження своєї діяльності, після чого за наявності усіх умов для створення дитячого садка зможе отримати ліцензію, яка буде засвідчувати право провадити таку освітню діяльність.

Якщо особа не має юридичних підстав для провадження діяльності з надання таких освітніх послуг, вона не має права відкрити приватний дитячий садок та надавати послуги під виглядом такої установи. Така діяльність буде незаконною, адже суперечить усім вимогам вітчизняного законодавства. Тому якщо особа має бажання відкрити приватний дитячий садок, вона зобов'язана врахувати усі правові аспекти як функціонування цієї установи у якості закладу дошкільної освіти, так і її створення згідно з відповідними нормами вітчизняного законодавства.

Висновки. Отже, згідно з аналізом правових аспектів відкриття приватного

дитячого садочку в Україні, можна зробити висновок, що процедура відкриття приватного дитячого садка не є складною. Водночас особа, яка виявила бажання відкрити приватний дитячий садок, обов'язково має з юридичної точки зору засвідчити своє право здійснювати таку діяльність: мати зареєстрований статус ФОП для здійснення освітньої діяльності або мати юридичну особу, що здійснює освітню діяльність, структурним підрозділом якої буде приватний дитячий садок; також обов'язково повинна мати ліцензію, яку отримує після здійснення необхідних процедур, які зазначені у законодавстві. Лише за умов дотримання усіх цих правових аспектів особа, за наявності спеціальних умов та ресурсів, має змогу відкрити приватний дитячий садок та надавати відповідні освітні послуги. В цілому, чинні правові норми законодавства України відповідають усім вимогам до створення приватних дитячих садочків, тому не мають проблемних питань чи недоліків, які потребують вдосконалення. Важливо й надалі забезпечувати ефективну діяльність приватних дитячих садочків як осередків якісного виховання і розвитку дошкільників, надаючи таким закладам та їх власникам необхідну правову підтримку.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Марусинець М., Палько Т. Діяльність закладів дошкільної освіти в умовах соціальних змін. *Гірська школа Українських Карпат*. 2020. № 23. С. 20–25
2. Руденський Р., Жаркова І. Приватні заклади дошкільної освіти як альтернатива державним установам з освітньої підготовки дошкільників. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. В.Гнатюка. Сер. Педагогіка*. Тернопіль : ТНПУ ім. В.Гнатюка. 2021. № 2. С. 59–66.
3. Беленька Г. В. Вплив ідей Нової української школи на зміст діяльності педагогів закладів дошкільної освіти. *Освітній простір України*. 2018. № 12(12). С. 7–14
4. Про затвердження Базового компонента дошкільної освіти : Наказ Міністерства освіти і науки України. *Верховна Рада України*: вебсайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0033729-21#Text> (дата звернення: 15.12.2024).
5. Як обрати Приватний дитячий садочок для дитини? *PRO Кіндервіль* : вебсайт. URL: <https://kinderville.pro/iak-obraty-pryvatnyj-dytiachyj-sadochok-d/> - :~:text=Для початку, визначимо, що таке,до 6 років відповідно %5B...%5D (дата звернення: 15.12.2024).
6. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1996. № 30. Ст. 141.
7. Про освіту : Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2016. № 4. Ст. 43.

8. Про дошкільну освіту : Закон України від 06.06.2024 № 3788-IX. *Верховна Рада України* : вебсайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3788-20#Text> (дата звернення: 16.12.2024).
9. Як відкрити приватний дитячий садок. *Міністерство освіти і науки України* : вебсайт. URL: <https://mon.gov.ua/osvita-2/doshkilna-osvita-2/yak-vidkriti-privatniy-dityachiy-sadok> (дата звернення: 16.12.2024).
10. Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності : постанова КМУ від 30.12.2015. №1187. *Верховна Рада України* : вебсайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення: 16.12.2024).
11. Про ліцензування видів господарської діяльності : Закон України від 02.03.2015 № 222-VIII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2015. № 23. Ст. 158.
12. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань : Закон України від 15.05.2003 № 755-IV. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2003. №31-32. Ст. 263.

REFERENCES:

1. Marusynets, M., & Palko, T. (2020). Diialnist zakladiv doshkilnoi osvity v umovakh sotsialnykh zmin [Activities of preschool education institutions in the context of social change]. *Hirska shkola Ukrainskykh Karpat [Mountain School of the Ukrainian Carpathians]*, 23, 20–25 [in Ukrainian].
2. Rudenskyi, R., & Zharkova, I. (2021). Pryvatni zaklady doshkilnoi osvity yak alternatyva derzhavnym ustanovam z osvithoi pidhotovky doshkilnykiv [Private institutions of preschool education as an alternative to state institutions for educational training of preschoolers]. *Naukovi zapysky Ternopilskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu im. V.Hnatiuka. Ser. Pedahohika. Ternopil : TNPU im. V. Hnatiuka [Scientific Notes of Ternopil V.Hnatiuk National Pedagogical University. Ser. of Pedagogy. Ternopil: TNPU named after V.Hnatiuk]*, 2, 59–66 [in Ukrainian].
3. Bielienska, H.V. (2018). Vplyv idei Novoi ukrainskoi shkoly na zmist diialnosti pedahohiv zakladiv doshkilnoi osvity [Influence of the ideas of the New Ukrainian School on the content of preschool teachers activities]. *Osvitnii prostir Ukrainy [The educational space of Ukraine]*, 12 (12), 7–14 [in Ukrainian].
4. Verkhovna Rada Ukrainy (2021). Nakaz Ministerstva osvity i nauky Ukrainy “Pro zatverdzhennia Bazovoho komponenta doshkilnoi osvity” [Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine ‘On Approval of the Basic Component of Preschool Education]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0033729-21#Text> (Accessed on 15 December 2024) [in Ukrainian].
5. Pro Kinderville. Yak obraty Pryvatnyi dytiachyi sadochok dlia dytyny? [How to choose a private kindergarten for a child?]. Retrieved from: <https://kinderville.pro/iak-obraty-pryvatnyj-dytiachyj-sadochok-d> (Accessed on 15 December 2024) [in Ukrainian].
6. Konstytutsiia Ukrainy : Zakon Ukrainy vid 28.06.1996 № 254k/96-VR [The Constitution of Ukraine: Law of Ukraine of 28.06.1996 No. 254k/96-VR]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR) [Bulletins of the Verkhovna Rada of Ukraine (VRU)]*. 1996. № 30. Ст. 141 [in Ukrainian].
7. Pro osvitu : Zakon Ukrainy vid 10.12.2015 № 889-VIII [On education: Law of Ukraine of 10.12.2015 No. 889-VIII]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady (VVR) [Bulletin of the Verkhovna Rada (VRU)]*. 2016. № 4. Ст. 43 [in Ukrainian].
8. Verkhovna Rada Ukrainy. Pro doshkilnu osvitu : Zakon Ukrainy vid 06.06.2024 № 3788-IX [On preschool education : Law of Ukraine of 06.06.2024 No. 3788-IX]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3788-20#Text> (Accessed on 16 December 2024) [in Ukrainian].
9. Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy. Yak vidkryty pryvatnyi dytiachyi sadok [How to open a private kindergarten]. Retrieved from: <https://mon.gov.ua/osvita-2/doshkilna-osvita-2/yak-vidkriti-privatniy-dityachiy-sadok> (Accessed on 16 December 2024) [in Ukrainian].

10. Verkhovna Rada Ukrainy. Pro zatverdzhennia litsenziinykh umov provadzhennia osvitnoi diialnosti : postanova KМУ vid 30.12.2015. №1187 [On Approval of Licensing Conditions for Conducting Educational Activities: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 30.12.2015. №1187]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-%D0%BF#Text> (Accessed on 16 December 2024) [in Ukrainian].

11. Pro litsenzuvannia vydiv hospodarskoi diialnosti : Zakon Ukrainy vid 02.03.2015 № 222-VIII [On Licensing of Economic Activities: Law of Ukraine of 02.03.2015 No. 222-VIII]. Vidomosti Verkhovnoi Rady (VVR) [Bulletin of the Verkhovna Rada (VRU)]. 2015. № 23. St. 158 [in Ukrainian].

12. Pro derzhavnu reiestratsiiu yurydychnykh osib, fizychnykh osib – pidprijemtsiv ta hromadskykh formuvan : Zakon Ukrainy vid 15.05.2003 № 755-IV [On State Registration of Legal Entities, Individual Entrepreneurs and Public Organisations: Law of Ukraine of 15.05.2003 No. 755-IV]. Vidomosti Verkhovnoi Rady (VVR) [Bulletin of the Verkhovna Rada (VRU)]. 2003. № 31–32. Ст. 263 [in Ukrainian].